

Vrste hadždžskih obreda

أنواع النسك

< البوسنية >

Muhammed ibn Ibrahim et-Tuvejdžiri

محمد بن إبراهيم التويجري

Prevodilac: Senad Muhić

Revizor: Ersan Grahovac

ترجمة: سناد موهيتش

مراجعة: أرسان غراهوفاتس

Vrste hadždžskih obreda

Vrste hadždžskih obreda

Hadžski obredi se dijele na: *temettu'*, *kiran* i *ifrad*.

1. Način obavljanja vrste hadždža koja se naziva *temettu'*

U hadžskim mjesecima¹ treba zanijetiti obavljanje umre, zatim je obaviti, a onda iz Mekke ili njene blizine zanijetiti obavljanje hadždža u toj godini. U ihramima treba biti sve dok ne baci kamenčiće na džemretu-l-akabe, na dan bajrama i dok ne obrije glavu (ili skрати kosu). Kod ove vrste hadždža mora se zaklati kurban. Ovaj obred će zanijetiti riječima: ***Lebbejke umreten***.

2. Način obavljanja vrste hadždža koji se naziva *kiran*

Treba zajedno zanijetiti i hadždž i umru spojeno, ili da prvo zanijeti hadždž, a nakon toga pripoji mu i nijjet umre. Kod ove vrste hadždža se mora zaklati životinja kao kurban. Nijjet za ovu vrstu hadždža se izgovara: ***Lebbejke umreten ve hadždžen***. Onome ko ima opravdanje, dozvoljeno da nijjet hadždža pripoji umri, ali prije nego što počne sa umranskim tavafom. Takav je slučaj sa ženama koje su ušle u menstrualni ili postorodajni ciklus ili osobe koje nemaju mnogo vremena² i sl.

3. Način obavljanja hadždža koji se naziva *ifrad*

Treba da samo zanijeti hadždž riječima: ***Lebbejke hadždžen***. Onaj ko obavlja ifrad čini sve isto kao i onaj ko obavlja *kiran*, osim što se za *kiran* mora zaklati kurban, dok kod *ifrad* to nije obaveza. *Kiran* je bolji od *ifrada*, a *temettu'* je bolji i od *kirana* i od *ifrada*. Sunnet je da onaj ko obavlja hadždž (više puta) nekada zanijeti *temettu'*, nekada *kiran*, a nekada *ifrad*, kako bi oživio i očuvao sunnet, a u većini slučajeva treba da obavlja *temettu'*, jer je on najbolji. Prenosi si se da je Aiša, kazala: „**Krenuli smo sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, a on reče: 'Ko od vas želi da zanijeti i hadždž i umru, neka to učini. Ko želi da zanijeti samo hadždž, neka to i učini, a ako želi da zanijeti samo umru, neka to učini.'** Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je zanijetio hadždž, a i neki ljudi su to učinili. Neki ljudi su zanijetili i hadždž i umru, a neki su samo umru. Ja sam bila među onima koji su zanijetili samo umru.“^{3,4}

Najbolja vrsta hadždža

¹ Ševval, zul-ka'de i zul-hidždže. (op. rev.)

² Poput onoga ko je zanijetio obaviti umru pa zatim hadždž, ali se desi da nema dovoljno vremena do početka hadždža da bi obavio umru, pa zanijeti spajanje hadždža i umre. (op. rev.)

³ Tj. vrstu hadždža *temettu'*. (op. rev.)

⁴ Bilježi Buharija, br. 319., i Muslim, br. 1211., i ovo je njegova verzija.

Svaki bi hadžija trebao da obavi hadždž *temettu'*, jer je *temettu'* najbolja vrsta hadždža koju je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio ashabima da se obavlja. On im je rekao da promijene nijjet u hadždž *temettu'*, osim onaj ko je sa sobom poveo kurban. *Temmetu'* je najlakša vrsta hadždža i ujedno i najvrijednija. Ukoliko je neko zanjeto da obavlja ifrad ili kiran, bolje mu je da svoj nijjet preokrene i zanjjeti umru, kako bi time ušao u hadždž *temettu'*, pa makar to bilo nakon što je obavio tavaf i saj, pod uslovom da sa sobom nije poveo kurban. Skratice kosu i izaći iz obreda (umre) slijedeći naredbu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Onaj ko je poveo kurban sa sobom, ostaće u ihramima i neće izaći iz obreda, dok ne baci kamenčice i ne ošiša se na dan kurban bajrama. Od Aiše, radijallahu anha, se prenosi da je rekla: „**Otišli smo sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, namjeravajući obaviti samo hadž. Pošto smo došli (u Mekku) i obavili tavaf oko Ka'be, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio je da istupi iz ihrama ko nije dotjerao sa sobom kurban. I njegove supruge nisu sa sobom gonile kurban, pa su se i one oslobodile ihrama.**“⁵

Način ulaska u Mekku

Kada musliman zanjjeti otpočinjanje obreda hadždža ili umre, krenuće prema Mekki učeći telbijju. Sunnet je da u Mekku uđe sa njene najviše strane, ukoliko mu je tako lakše, i sunnet je da se prije toga okupa. Zatim će ući u el-Mesdžidul-haram⁶ sa koje god strane želi. Kada bude došao do harema Kabe, ući će desnom nogom i proučiti dovu koja se inače uči kada se ulazi u džamiju. Ta dova glasi:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

*Allahummeftah li ebvabe rahmetike/Allahu moj, otvori mi vrata Svoje milosti.*⁷

I proučiće također:

أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَيُوجِّهُهُ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

*Euzu billahi-l-azimi ve bi vedžhihi-l-kerimi ve sultanihi-l-kadimi mine-š-šejtani-r-radžimi/Utječem se Uzvišenim Allahom, Njegovim plemenitim licem i Njegovom iskonskom snagom od prokletog šejtana.*⁸

Šta treba raditi kada se uđe u el-Mesdžidul-haram?

1. Onaj ko obavlja hadždž ili umru, treba odmah, čim doće do Kabe, pristupiti činjenju tavafa, osim u slučaju ako je nastupilo vrijeme nekog od farz namaza ili se hoće klanjati dženaza. U tom slučaju će prvo klanjati, pa će nakon toga činiti tavaf.

2. Onaj ko obavlja samo umru ili obavlja umru koja je sastavni dio *temettu'* hadždža, obaviće umranski tavaf, a onaj ko obavlja hadždž *ifrad* ili *kiran* će učiniti poznati *tavafu-l-kudum* (tavaf dolaska) koji nije obavezan, nego je sunnet.

⁵ Bilježi Buharija, br. 1561., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 1211.

⁶ Nekada se pod el-Mesdžidul-haramom misli na cjelokupan mekanski harem koji je sveta teritorija čije su granice od Ka'be udaljene: 22 km ka zapadu, 15-16 km ka istoku, 7 km ka sjeveru i 12 km ka jugu, nekada se misli samo na džamiju u čijem centru se nalazi Ka'ba. Ovdje misli na džamiju u čijem centru se nalazi Ka'ba, jer je prethodno autor već spomenuo ulazak u Mekku, a Mekka je unutar mekanskog harema. (op. rev.)

⁷ Bilježi Muslim, br. 713.

⁸ Hadis je ispravan, a bilježi ga Ebu Davud, br. 466.

Na koje načine onaj ko je ušao u neki od obreda može učiniti *tehallul*, tj. oslobođanje od ihrama?

Oslobođanje od ihrama može biti na jedan od sljedećih načina:

- Da se obred upotpuni i prevede kraju.
- Da se učini *tehallul* zbog određenog opravdanja, ukoliko se je prije toga uslovalo.⁹
- Da se učini *tehallul* zbog nemogućnosti izvršavanja obreda, ali nakon klanja hadždžskog kurbana i brijanja glave.

Pravila ponašanja vezana za el-Mesdžidul-haram

Džamije i mesdžidi su Allahove kuće u koje kada ulazi musliman uči dovu, i u tim kućama se čine razne vrste ibadeta Allahu Uzvišenom.

Obaveza je svakom robu da spozna veličinu svoga Gospodara koji mu je dozvolio da uđe u Njegovu kuću i obaveza mu je da se što bolje pripremi za razgovor sa svojim Gospodarom, te da se ponaša u Njegovoj kući onako kako to Njemu i Njegovoj veličini priliči.

Također mu je obaveza da voli džamije, da ih cijeni i poštuje njihovu svetost, a posebno kada je riječ o Kabi koja je i sagrađena radi veličanja Allaha i činjenje ibadeta samo Njemu, te radi učenja Njegove knjige i izučavanja vjere.

Neki od adaba (bonton) vezanih za džamije – Allahove kuće

Prema džamiji iz kuće krenuti pod abdestom, namirisan u lijepoj i čistoj odjeći. Kada se ide prema džamiji treba biti smiren, a kada se uđe u džamiju treba klanjati *tehijjetu-l-mesdžid*.¹⁰

Treba se čuvati da ne pravi gužvu i da ne prelazi preko drugih, te treba da bude blag, da se ne gura (kada ulazi i prolazi kroz saffove) i da im napravi mjesto.

Ne treba da jede bijeli i crveni luk i prasu, te sve što ima neugodan miris, a što bi uznemirilo klanjače i meleke.

Dok je čovjek u džamiji treba da isključi svoj mobitel i druge aparate koji bi mogli svojim zvukovima uznemiriti druge.

Džamije se ne smiju zagađivati priljavštinama poput poljuvačke, sline, šlajma, bacanjem korištenih maramica i sl.

U džamiji se treba kloniti svega što predstavlja igru i zabavu, te beskoristan govor i brbljanje, prepirke i dizanje tonova.

U džamiji se ne smije kupovati i prodavati, ne smije se oglašavati izgubljena stvar, ne smije se od ljudi tražiti imetak, tj. prositi.

Treba voditi brigu o čistoći džamije, namještaju, mushafima. Žene treba da se klone ukrašavanja i pokazivanja svojih ukrasa, te trebaju da klanjaju tamo gdje je posebno određeno za njih. Također im je zabranjeno da prave fitnu među ljudima svojim govorom i postupcima.

Allah Uzvišeni kaže:

1. O sinovi Ademovi, lijepo se obucite kad hoćete molitvu obaviti! I jedite i pijte, samo ne pretjerujte; On ne voli one koji pretjeruju. (El-E'araf, 31.)

⁹ Tj. ukoliko je pri početku ihrama rekao: „**In habeseni habis fe mehilli hajsu habesteni – ako me nešto zaustavi – moje oslobođanje od ihrama je tamo gdje si me zaustavio.**“ (op. rev.)

¹⁰ Dva rekata dobrovoljnog namaza. (op. rev.)

2. U džamijama koje se Allahovom voljom podižu i u kojima se spominje Njegovo ime – hvale Njega, ujutro i navečer, ljudi koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju i koji molitvu obavljaju i milostinju udjeljuju, i koji strepe od Dana u kom će srca i pogledi biti uznemireni, da bi ih Allah lijepom nagradom za djela njihova nagradio i da bi im od dobrote Svoje i više dao. A Allah daje kome hoće, bez računa. (En-Nur, 36-38.)

3. Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti Njegovoj biti, a nebesa će u moći Njegovoj smotana ostati. Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu smatraju ravnim! (Ez-Zumer, 67.)

4. I kada smo kao pribježište Ibrahimu pokazali mjesto gdje je Hram, rekli smo: Ne smatraj Nama nikoga ravnim, i očisti ovaj Hram Moj za one koji će ga obilaziti, koji će tu u blizini njegovoj stanovati, i koji će molitvu obavljati. (El-Hadžždžd, 26.)